

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

239. An si Sacerdos moriatur post consecrationem corporis Christi, possit alius Sacerdos sequenti die Sacrificiu perficere? Et an deficiente Sacerdote post consecrationem Hostiae, alius qui praedictum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

inchoatum, nisi ex accidere ad vitandum scandalum.

2. Sed casus de quo est questio, potest contingere dupliciter. Primo, quando Sacerdos qui moritur, vel infirmatur, iam consecrauerat vtramque speciem. Secundo quando tantum consecrauerat vnam speciem. Si primo modo contingat, hoc, quod debet secundus Sacerdos incipere ab illa parte Missæ, in qua alius finiuit: itaque adeo si Sacerdos mortuus est in ipsa sumptione Sacramenti, debet secundus Sacerdos tantum sumere species Sacramentales remanentes. Si vero secundo modo contingat, tunc est dubium, & diuersitas inter Doctores: Aliqui enim dicunt, quod debet secundus Sacerdos, non solum consecrare Sanguinem, sed etiam prius alteram Hostiam, & postea suo tempore sumere vtramque, & Sanguinem. Ita docet Innocentius in lib. 4. de Myster. Missæ, cap. 22. Quam sententiam D. Thom. in 4. dist. 8. q. 1. art. 4. dicit esse probabilem: ipse tamen docet oppositam, tanquam probabiliorē. Aliqui dicunt, quod licet vtroque modo fieri possit, consultius tamen est non consecrare alteram Hostiam. Et hæc omnia docet Nugnus in 3. part. tom. 1. q. 84. art. 6.

Sup. hoc dubio lege doctrinam Ref. not. seq. & ex illa inferes, quid potest fieri in hoc dubio, & in Refol. seq. §. vlt. cursum post mediū vers. Si reperis.

Sup. hoc lege doctrinam Ref. præterita.

3. Sed si constet, Sacerdotem esse mortuum in Missa, sed non constat in qua parte Missæ mortuus fuerit. Respondet Serra in cit. q. 83. art. 6. D. Th. quod quidam dicunt debere ponere aliam hostiam, & aliud vinum in Calice, & vtramque hostiam, ac vtrumque Calicem consecrare, alterum simpliciter, alterum sub conditione. Mihi probabilius videtur, satis esse, hostiam, & calicem, quæ inuenit in Altari, sub conditione consecrare, & non debere aliam hostiam, & vinum apponere: sicut, etsi certum esset primam Sacerdotem consecrasse Hostiam, & nesciretur consecrasse vinum, sufficeret quod in Altari inuenit consecrare secundum Sacerdotem. Ita Serra, qui optimè aduertit, quod in tali casu, si nullus inueniri posset Sacerdos, non esset licitum laico Sanguinem, aut Hostiam sumere: quia laico non licet sacrificium perficere. Vnde Hostia referenda esset in Pyxide, & Calix in Sacratio. Et si species vini corrumperentur, anrequa inueniretur qui eas sumeret Sacerdos, in piscinam proicienda essent. Alij dicunt, licere laico species consecratas, etiam vini sumere, non ad perficiendum sacrificiū, sed ob reuerentiā Sacramenti. Quæ omnia confirmat etiam Ludou. à San Ioan, vbi sup. diff. 12.

Sup. hoc inf. in tr. 2. Ref. 98. §. vlt. & in tom. 3. tr. 1. Ref. 49. §. Sed si post medium, & seqq.

RESOL. CCXXXIX.

An si Sacerdos moriatur post consecrationem Corporis Christi, possit alius Sacerdos sequenti die sacrificium perficere?

Et an, deficiente Sacerdote post consecrationem Hostia, alius qui prædictum sacrificium perficere potest, debeat esse ieiunus, & nulla censura ligatus, & possit celebrare contritus, si desit copia Confessarij, & si reperiat Hostiam ab alio consecratam, satis sit, ut consecret Calicis vinum, & prosequens sumat vtramque speciem?

Et aduertitur de Officio Veneris Sancti, quod in illo die non integratur, nec perficitur sacrificium, cum vtramque speciem fuerit die externo iam consecrata, & sumpta, sed sumitur à Sacerdote tantum Hostia præcedentis sacrificij, & ideo illud Officium non vocatur, nec est Missa, nec sacrificium. Ex p. 10. tract. 11. & Misc. 1. Ref. 4.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam nouissimè docet Tamburinus opusc. de Sacrific. Missæ lib. 2.

cap. 8. §. 1. num. 6. vbi sic ait: Quid fiet, si nullus adfit, qui Missam perficere eodem die possit; adfit tamen qui à loco distanti vocatus, die sequenti possit: Etenim vel in genuina impressione sic de hac re diffinitur. Quod si desit qui Missam perficiat, sequenti die perficiatur, aut sumatur ab alio Sacerdote in alia Missa Sacramentum. Non placuit hoc dictum ei, qui illud expurgauit, quare sic reposuit. Quod si desit qui perficiat, sequenti die sumatur ab alio in alia Missa Sacramentum. Citatque Suarez, D. Thomam, Azorium, Sorum, & Toletum. Hinc ergo oritur questio, an opinio genuina Auctoris, dicentis posse perfici die sequenti prædictam imperfectam Missam, sit probabilis, ac propterea immeritè expuncta? Certe non video, cur possit eodem die perfici, ut omnes concedimus, immo iniungimus etiam post sex, vel septem horas; ut contingeret, si defectus occurreret citius mane, & Sacerdos suppleturus inueniretur circa meridiem; non possit autem die immediatè sequenti. Illa enim mora in tali defectu non debet iudicari longa, ita vt continuari eadem Missa non possit die sequenti. Sicut enim die Veneris Sancti consumptio tunc exhibita continuat Missam diei præcedentis; nam propterea dicitur complementum sacrificij præteriti: ita in casu nostro, &c. Hucvique Tamburinus.

2. Sed ego existimo, non esse recedendum à correctione Reuerendissimi Magistri Soci. Palatii, & ideo constanter assero, sacrificium illud non posse perfici die sequenti; sed illa Hostia consecrata, vt postea à Sacerdote vel laico communicato sumatur. Hanc nostram sententiam apertè docet deus, & amicissimus Pater Auerla, de Sacram. Euchar. q. 11. sect. 2. vbi loquens de officio feræ sic ait: respondetur communi sententia, illa die in Ecclesia non offerri sacrificium; vt etiam patet ex eo, quod Sacerdos solum corpus, & non Sanguinem sumit. Et ratio redditur, quia ea propriè die celebratur sacrificium ipsum eruentum mortis Christi. Dum verò in Offeritorio nominatur sacrificium; non sumitur hoc nomen pro actione sacrificandi, sed pro re, quæ potest esse apta est sacrificio, nempe ipsum sacramentum. Sæpe enim sacrificium sic sumi solet, non pro actu, sed pro re, seu materia sacrificij. Quare nullatenus admittendum est quod ait Nugnus in art. 1. et præteritari dispensatione Christi Ecclesiam eo die Præteritus ita celebrare. Certe enim nec apparet talis dispensatio, nec est necessaria. Similiter nec approbandum est, quod aliqui dicunt, ea die completi sacrificium inchoatum die præcedenti. Tum quia iam illud sacrificium erat completum: & vna consecratio non nisi per vnam sumptionem debet completi, & consummari in ratione sacrificij. Tum quia sacrificium vna die inchoatum, non potest completi alia die, nec post notabilem interruptionem. Vnde si deficiente Sacerdote post consecrationem, non impeniatur alius, nisi die sequenti, non potest iam completi illud sacrificium. Ita in terminis contra Tamburinum Auerla. Vide etiam ipsum, sect. 26. §. 10.

3. Probatum hoc etiam ex Rubrica Missalis, cap. de defectibus vini, num. 8. vbi notatur, quod si expectando aliquandiu haberi possit materia apta illius speciei, cuius defectus deprehenditur, expectandum esse, ne sacrificium remaneat imperfectum. Vbi dicitur, aliquandiu, quia si esset nimis expectandum, adhuc non esset vna moraliter actio. Iudicet modo Lector, si verbum Rubricæ, videlicet, aliquandiu possit verificari, & adaptari, vt vult Tamburinus, si Sacerdos suppleat defectum Missæ hodie non sequenti die; & quo pacto in tali casu possit aliquis dicere, sacrificium illud mortaliter esse vnam actionem.

nem, Vnde aduersus Patrem Tamburinum obiiiciam doctissimum Theologum suæ Societatis, Patrem Azorium *tom. 1. lib. 10. cap. 3. quest. 1.* sic asserentem: Si Sacrificium non compleatur; tunc species consecrata seruari debent in Pixide, vel in alio Vasculo, vt in die proximè sequenti insumantur. Deinde, quamuis Glossa in eo capite doceat, Sacrificium perfici non posse, quia Missa post meridiem inchoari quidem nequit; at si ante meridiem inchoata fuerit; iure continuatur, atque finitur. Ita Azorius; qui, vt vides, negat expressè Missam, de qua est questio, esse perficiendam sequenti die; & solum concedit posse in eadem die Sacrificium illud perfici. Sed Ego, vt verum fatear, non discedo à sententia Glossæ in *cap. nihil. 7. quest. 1.* docentis Sacrificium illud non esse perficiendum post meridiem. Et quidem Doctores, loquentes de hoc casu, asserunt, Sacrificium esse perficiendum ab alio Sacerdote, si sit ad manus, si illico inueniri potest, si præsto adsit, &c. Et ideo hanc sententiam tenet etiam ex Societate P. Tamerus, *tom. 4. disput. 5. quest. 10. dub. 7. num. 110.* vbi sic ait: Si quis substantialis in Missa defectus accidit; semper quoad fieri potest, suppleendus est. Dixi vero quoad fieri potest; quia si defectus multo post tempore, verbi gratia post prandium, vel horam à consummato ministerio, animaduersus fuerit, aut aliqui impedimentum intercedat, quo minus per quandam moralem continuationem suppleri possit; ipsa impossibilitas ab eius defectus supplementatione excusat. Ita ille. Ergo si Tannero non videtur esse moralem continuationem paucas horas, imo vnam, ad suppleendum defectum substantialem Missæ; quid quæro diceret in casu nostro; in quo vult Tamburinus Sacrificium hodie inceptum, posse perfici die sequenti? Non est igitur recedendum à sententia negatiua. Ad id verò, quod asserit de Officio Veneris Sancti, patet responsio ex his, quæ dixit Auerfa *vbi supra*; quia in illo die non integratur nec perficitur Sacrificium, cum vtraque species fuerit die externo iam consecrata; sed tunc sumitur à Sacerdote tantum Hostia præcedentis Sacrificij, & ideo illud Officium non vocatur, nec est Missa, nec Sacrificium. Et concedendo P. Tamburino, vt illud Officium sit complementum Sacrificij præteriti; negamus tamen, in illo perfici, seu integrari Sacrificium alterius diei; vt est in casu, de quo est questio: sed tantum assumitur Hostia præconsecrata in Missa præcedentis diei: Ergo est dispar ratio inter vtrumque casum.

4. Concludo igitur, quod si inter celebrandum penitus deficiat ipse Sacerdos celebrans, ita vt profectus, & Missam completere non possit; debet alius Sacerdos, si adsit, supplet defectum, & completere Missam. Ita docet S. Thomas, alique communiter, & habetur in Rubrica Missalis; & ex Concilio Toletano *7. c. nihil. 7. q. 1. vbi* & redditur ratio: Cum enim simus omnes vnum in Christo; nihil contrarium diuersitas personarum firmat, vbi efficaciam prosperitatis vnitas fidei representat. Si tamen cito inueniatur alius Sacerdos, qui defectum suppleat: alioqui post nimiam dilationem iam non esset vna moraliter actio per continuationem moralem. Itaque Missa heri cepta non potest hodie perfici; quia hac distantia temporis dicendum est, omnino tolli vnitatem moralem Sacrificij.

5. Non deseram tamen hinc adnotare, potuisse P. Tamburinum in fauorem sententiæ Emanuël. Sæ, quam defendit, adducere Henriquez *lib. 9. cap. 40. num. 1.* vbi sic ait: si Sacerdos post consecrationem Hostiæ deficiat; potest alter Sacerdos, & interdum tenetur, si nullum habeat impedimentum (vt quia nulla censura ligatus est, & manet ieiunus) perficere

illam Missam ex generali præcepto Ecclesiæ: potestque celebrare copritus, si desit copia Confessarij; quia grauior res est de integritate Sacrificij, quam de præmittenda tunc Confessione. Si reperit Hostiã consecratam ab alio; satis est, vt consecret Calicis vinum, & profectus consumat vtramque speciem; Si non reperitur Sacerdos ieiunus, differre licet perfectionem Missæ in alterum diem. Ita ille; qui, vt vides, apertè docet sententiam Emanuëlis Sæ: & opinionem Henriquez non esse improbabilem putat Fagundez de Præcept. Eccles. præc. 1. lib. 3. cap. 18. n. 24. Sed ego non discedo à contrariâ, quam docui.

Sup hoc magis late in tom. 1. tr. 3. Ref. 1. 6. Sup hoc in Ref. præterita, §. Sed casus, ad modum, vers. Si vero, & pro Sacerdote ieiuno, &c. ibidem ad lin. 6. & in aliis eius primæ not. pro Sacerdote ieiuno; vel non ieiuno.

RESOL. CCXL.

An si Sacerdos moriatur post sumptam speciem panis, debeat alius perficere Sacrificium, & sumere tantum species sanguinis, vel quid est faciendum? Ex p. 10. tract. 12. & Misc. 2. Ref. 15.

§. 1. Prima opinio affirmat, in tali casu non esse Sacrificium absoluendum. Et ideo Henriquez *lib. 9. cap. 40. num. 3.* sic ait: Si Sacerdos post consumptam Hostiam deficiat relicto Sanguine iam perfecta videtur substantia Sacrificij, & cum effectu etiam in his, pro quibus offertur: sumptio enim Sanguinis non confert nouum gratiæ gradum: Calix verò relictus debet ab altero Sacerdote, integrè sub vtraque specie celebrante, consumi: & perinde est sumere Sanguinem vtriusque Calicis, ac sumere plures Hostias. Asserunt itaque doctores in tali casu non esse necessarium perfici Sacrificium ab alio, quia in vna sola specie saluatur essentia Sacrificij maximè in sumptione vnus tantum, quidquid sit de consecratione vtriusque: cumque iam vtriusque speciei consecratio præcesserit, videtur iam essentialiter perfectum Sacrificium. Quod autem superfit sumendus Sanguis, non obest; potest enim ille sumi ab alio Sacerdote in alia Missa, sicuti solet sumi materia panis consecrati in alia Missa. Et hanc opinionem tenet Bonacina.

2. Secunda opinio ait: Quòd perficiendum est Sacrificium, & Sacerdos in tali casu, qui Sacrum morientis post sumptionem Hostiæ absoluit, potest absque noua consecratione panis, & vini, solum Sanguinem iam consecratum accipere. Et hanc opinionem adducit Franciscus Nigro in *Addit. ad Cerev. Ruyz, part. 7. §. 9. num. 8.* & ait esse tutam in Praxi.

3. Tertia opinio est D. Thomæ, in *3. part. 9. 8. art. 6. ad 4.* qui tenet, quòd Sacerdos in tali casu debet panem nouum, & nouum vinum consecrare, & sumere vnà cum Sanguine, qui non fuit sumptus à defuncto celebrante. Et hanc opinionem veriorum putat Nigro *vbi supra*.

4. Quarta opinio putat, in tali casu Sacerdotem non posse sumere solas species Sanguinis, vt vult secunda opinio, nec debere consecrare nouum vinum, vt vult Tertia opinio; sed tantum consecrare nouum Corpus, & sumere illud cum speciebus vini iam consecrati a primo Sacerdote. Ita obseruat Henriquez, qui semper paucis verbis sapientissimè multa complectitur: nam postquam dixit verba à nobis vbi supra allata; statim subdit: Quòd si malit perficere eam Missam, non licet ei sumere solum Sanguinem relictum; & perficere Missam cum sequentibus Oracionibus: nam sic celebrans; quamuis suppleat vicem alterius deficientis; debet sumere vtramque speciem, vt patet in aliis casibus. Quidam eo casu (si haberi possit vinum) putant

Sup hoc magis late in Ref. præterita, & in alio §. eius primæ not.

Sup hoc in Ref. not. præterita.